

ผลงานลำดับที่ 1

เรื่อง

ผลกระทบต่อลูกจ้างกรณีนายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการ

โดย

นางศิริกาญจนา พัฒนาศักดิ์

ผู้ขอรับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคุ้มครองแรงงาน

(นักวิชาการแรงงาน 9 ชช.)

ตำแหน่งเลขที่ 303

สำนักคุ้มครองแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

กระทรวงแรงงาน

ว 12.05.6

ศ447ม

๖๖๖

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

14259

ผลกระทบต่อลูกจ้างกรณี

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องผลกระทบต่อลูกจ้างกรณีนายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการ เป็นการศึกษาจากข้อเท็จจริงที่เห็นว่า การที่นายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการและหนีออกนอกประเทศ โดยไม่จ่ายเงินค่าจ้าง ค่าชดเชยแก่ลูกจ้าง เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อทั้งลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างและเศรษฐกิจสังคมโดยรวม ตามวัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีการศึกษาที่กำหนด จากการศึกษาพบว่าบริษัทต่างชาติหรือบริษัทข้ามชาติเกิดขึ้นจากการที่มีการลงทุนระหว่างประเทศ โดยมีปัจจัยดึงดูดต่างๆ เช่น การเป็นแหล่งวัตถุดิบ แหล่งผลิตต้นทุนต่ำ และความเป็นศูนย์กลางของภูมิภาค รวมทั้งปัจจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน นโยบาย บรรยากาศทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และระเบียบปฏิบัติของทางราชการ การก่อตั้งและการขยายตัวของบริษัทต่างชาติก่อให้เกิดผลดีแก่ประชาคมโลก เป็นการลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศ ส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมสันติสุขของโลก แต่ในทางกลับกันบริษัทต่างชาติอาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างประเทศได้ เนื่องจากบริษัทต่างชาติได้เข้าไปเป็นส่วนสำคัญทางการค้าและการเงินระหว่างประเทศ สำหรับผลกระทบต่อประเทศรับการลงทุน บริษัทต่างชาติก่อให้เกิดผลดีทางด้านตลาดแรงงาน มีการจ้างงาน ก่อให้เกิดรายได้ของประเทศ เกิดผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวม แต่ผลเสียที่ตามมา ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และกรณีที่ไม่มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งบริษัทต่างชาติส่วนใหญ่จะเห็นแก่ประโยชน์ของบริษัทมากกว่าผลเสียหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศผู้รับการลงทุน

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยถือว่าเป็นปัจจัยดึงดูดที่สำคัญในการลงทุนของบริษัทต่างชาติ โดยรัฐบาลได้ให้สิทธิประโยชน์และการบริการอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อชักจูงให้มีการลงทุน แต่จากเสียงสะท้อนกลับของสังคม โดยเฉพาะกรณีที่มีการปิดกิจการ ไม่จ่ายค่าจ้าง ค่าชดเชยแก่ลูกจ้างเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาถึงความคุ้มค่าต่อผลได้ผลเสียที่เกิดขึ้นจากการลงทุนของบริษัทต่างชาติตามนโยบายการส่งเสริมการลงทุน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจทั่วโลก บริษัทต่างชาติที่ปรับตัวไม่ได้ก็จะย้ายฐานการผลิตไปยังแหล่งผลิตต้นทุนต่ำ หรือปิดกิจการและเลิกจ้างลูกจ้าง

กระทรวงแรงงานได้ตระหนักถึงปัจจัยดังกล่าว โดยเฉพาะผลกระทบต่อลูกจ้างที่ไม่ได้รับค่าจ้าง ค่าชดเชย และตกเป็นผู้ว่างงาน จึงได้กำหนดแนวทางและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลิกจ้างตามระดับภัยการเลิกจ้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับปกติ ระดับเฝ้าระวัง และระดับอันตราย รวมทั้งกำหนดประเภทอุตสาหกรรมเสี่ยงต่อการเลิกจ้าง 7 ประเภท ซึ่งจากข้อมูลการเลิกจ้างของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานในปี 2550 ปรากฏว่ามีสถานประกอบกิจการเลิกจ้างจำนวน 153 แห่ง และลูกจ้างถูกเลิกจ้างจำนวน 29,915 คน ซึ่งสาเหตุของการปิดกิจการส่วนใหญ่มาจากการขาดทุน การขาดสภาพคล่องทางการเงิน และการตั้งซื้อสินค้าลดลง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมการผลิตมีจำนวน 129 แห่ง และมีแนวโน้มว่าจะมีการเลิกจ้างเพิ่มขึ้นในปี 2551 เนื่องจากมีสถานการณ์ต่างๆ เช่น มีการค้างจ่ายค่าจ้าง ฝืนนัดการจ่ายค่าจ้าง หยุดกิจการชั่วคราว ลดการผลิต ลดวันทำงาน ย้ายสถานประกอบกิจการและย้ายโอนลูกจ้างไปยังบริษัทในเครือ

บริษัท อมริเท็กซ์ แอพเพนเรล จำกัด เป็นบริษัทต่างชาติที่ปิดกิจการและเลิกจ้างลูกจ้าง ประกอบกิจการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปส่งออก มีนายโรเบิร์ต เวิน ซอท สัญชาติอเมริกัน เป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่และเป็นกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนบริษัท มีลูกจ้างจำนวน 351 คน บริษัทฯ มีสภาพการจ้างและสภาพการทำงานถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่าง รวมทั้งมีสวัสดิการในการทำงานที่ดี บริษัทฯ เริ่มประสบปัญหาเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะภาวะวิกฤตหนี้สินฮาร์โมนิคุณภาพต่ำ (Subprime) ในสหรัฐอเมริกา ทำให้คำสั่งซื้อสินค้าลดลง บริษัทฯ ขาดสภาพคล่องทางการเงิน โดยจ่ายค่าจ้างไม่ตรงตามกำหนดครั้งแรกในเดือนกันยายน 2550 ไม่มีงานให้ลูกจ้างทำ และต้องหยุดกิจการชั่วคราวในเดือนธันวาคม 2550

พนักงานตรวจแรงงานซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่ก่อนบริษัทฯ ปิดกิจการคือ เมื่อได้รับคำร้องจากลูกจ้างกรณีบริษัทฯ จ่ายค่าจ้างไม่ตรงตามกำหนดหรือหยุดกิจการชั่วคราว จนกระทั่งบริษัทฯ ปิดกิจการโดยได้ออกคำสั่งให้บริษัทฯ จ่ายเงินค่าจ้างค้างจ่าย จำนวน 901,742.- บาท ค่าจ้างในวันหยุดพักผ่อนประจำปี จำนวน 378,626.18 บาท ค่าจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า จำนวน

2,316,119.- บาท และค่าชดเชย จำนวน 15,059,067.- บาท ให้แก่ลูกจ้าง จำนวน 348 คน และมีอัตรากำหนด 30 วัน นายจ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง นายจ้างและลูกจ้างไม่อุทธรณ์คำสั่งต่อศาล จึงถือว่าคำสั่งพนักงานตรวจแรงงานเป็นที่สุด พนักงานตรวจแรงงานได้ดำเนินการในการขอรับเงินสงเคราะห์จากกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างกรณีนายจ้างไม่จ่ายค่าชดเชย และกรณีนายจ้างไม่จ่ายเงินอื่นตามความประสงค์ของลูกจ้าง และได้ส่งเรื่องดำเนินคดีอาญาและยื่นฟ้องคดีแพ่งต่อบริษัทฯ เพื่อเรียกค่าจ้างค้างจ่าย ค่าจ้างวันหยุดพักผ่อนประจำปี ค่าจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และค่าชดเชยให้แก่ลูกจ้างซึ่งมีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการ นอกจากนี้ลูกจ้างซึ่งเป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายประกันสังคมมีสิทธิรับเงินประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงานในระหว่างว่างงานร้อยละ 50 ของค่าจ้างที่ใช้คำนวณเงินสมทบเป็นเวลา 6 เดือน

จากการศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยผลกระทบที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า ยังมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ ที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข ทั้งในด้านนโยบาย ด้านนายจ้าง และด้านลูกจ้าง โดยมีข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

(1) ทบทวนนโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยพิจารณาถึงความคุ้มค่าและสอดคล้องกับสถานการณ์การเลิกจ้าง โดยเฉพาะกรณีที่นายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการหนีออกนอกประเทศโดยไม่จ่ายเงินค่าจ้าง ค่าชดเชยแก่ลูกจ้าง

(2) กำหนดให้นายจ้างจัดทำประกันการเลิกจ้างกับบริษัทประกันภัย เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของลูกจ้าง ในกรณีที่ถูกลเลิกจ้างโดยไม่ได้รับเงินค่าจ้างและค่าชดเชยตามกฎหมาย

(3) ทบทวนมาตรการการเดินทางออกนอกประเทศของนายจ้างบริษัทต่างชาติ ที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการปิดกิจการและหลบหนีออกนอกประเทศโดยกำหนดให้มีหลักประกันหรือบุคคลค้ำประกัน รวมถึงทบทวนหลักเกณฑ์การจดทะเบียนนิติบุคคลที่อนุญาตให้เฉพาะนายจ้างต่างชาติเป็นผู้มีอำนาจลงนามกระทำการแทนนิติบุคคล โดยไม่มีคนไทย ทำให้ขาดความมุ่งมั่นในการบริหารงานเพื่อให้กิจการอยู่รอด

(4) พิจารณาจัดตั้งกองทุนประกันความเสี่ยงสำหรับลูกจ้างกรณีบริษัทต่างชาติปิดกิจการและไม่จ่ายค่าชดเชยและสิทธิประโยชน์ต่างๆ แก่ลูกจ้าง โดยการเรียกเก็บเงิน

สะสมเข้ากองทุนจากนายจ้างบริษัทต่างชาติ

(5) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานผู้แทนของต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย ที่นายจ้างถือสัญชาติ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา กรณีนายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการ เลิกจ้างลูกจ้างและหนีออกนอกประเทศ โดยไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

(6) ปรับปรุงแนวทางและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาค่าจ้าง ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับปัญหาความเดือดร้อนของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้าง โดยไม่จ่ายค่าจ้าง ค่าชดเชยและเงินอื่นๆ

(7) ตั้งคณะกรรมการไตรภาคีแก้ไขปัญหาค่าจ้าง เพื่อทำหน้าที่ศึกษาปัญหา พิจารณาเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาค่าจ้างที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

(8) กำหนดแนวปฏิบัติสำหรับนายจ้าง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่าง นายจ้างและลูกจ้าง เป็นการลดความขัดแย้งระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง และลดปัญหาการเลิกจ้าง

(9) ติดตามสถานการณ์และเฝ้าระวังนายจ้างสถานประกอบการที่มีพฤติกรรม หรือแนวโน้มในการเลิกจ้าง เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้ทันทั่วถึง

(10) รณรงค์ประชาสัมพันธ์เผยแพร่มาตรการและแนวทางบรรเทาปัญหาการเลิกจ้าง และส่งเสริมให้ใช้ระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรม ประเภทกลุ่มเสี่ยง

(11) จัดทำโครงการเสริมสร้างทัศนคติ ปลุกจิตสำนึกลูกจ้างให้มีความรักองค์กร ลดความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ การลงทุน และสถานการณ์เศรษฐกิจซึ่งมีผลกระทบต่อการทำงานและการเลิกจ้าง

คำนำ

ผลกระทบต่อลูกจ้างกรณีนายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการเป็นเอกสาร ประเมินผลงานทางวิชาการตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านคุ้มครองแรงงาน (นักวิชาการ 9 ชช.) ของนางศิริกาญจนา พัฒนาศักดิ์ ผู้ขอรับการประเมิน โดยเหตุผลที่เห็นว่า เรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นความเดือดร้อนของลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมโดยรวม สมควรทำการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางและ มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผู้ขอรับการประเมินหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารทางวิชาการฉบับนี้จะเป็น ประโยชน์ และเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านแรงงานใน สถานการณ์วิกฤตเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่ความมั่นคงและความก้าวหน้าทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป

ศิริกาญจนา พัฒนาศักดิ์

กันยายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ความเป็นมา	1
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
3. ขอบเขตของการศึกษา	3
4. วิธีการศึกษา	4
5. นิยามศัพท์	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	6
1. การลงทุนจากต่างประเทศ	6
2. ความหมายและประเภทของบริษัทต่างชาติ	12
3. ปัจจัยในการลงทุนของบริษัทต่างชาติต่อประเทศกำลังพัฒนา	19
4. ผลกระทบของการดำเนินงานของบริษัทต่างชาติ	22
5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานและการเลิกจ้าง	27
6. แนวทางและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลิกจ้าง	39
7. สถานการณ์การเลิกจ้างในประเทศไทย	43
บทที่ 3 สถานการณ์การปิดกิจการของบริษัท อเมริเท็กซ์ แอพพารล จำกัด	50
1. ข้อมูลทั่วไปของบริษัท อเมริเท็กซ์ แอพพารล จำกัด	50
2. สภาพการจ้างและสภาพการทำงาน	51
3. สภาพปัญหา ก่อนปิดกิจการ	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ลำดับเหตุการณ์การปิดกิจการ	54
5. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง	61
6. การดำเนินการของลูกจ้าง	66
7. การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้าง	67
บทที่ 4 วิเคราะห์ผลกระทบต่อลูกจ้างกรณีนายจ้างบริษัทต่างชาติปิดกิจการ	73
1. การลงทุนระหว่างประเทศ	73
2. แนวทางและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเลิกจ้าง	74
3. ผลกระทบของการดำเนินงานของบริษัทต่างชาติ	75
4. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง	76
5. การดำเนินการของลูกจ้าง	78
6. การสำรวจความคิดเห็นของลูกจ้าง	79
บทที่ 5 สรุป ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ	80
1. สรุป	80
2. ปัญหาอุปสรรค	84
3. ข้อเสนอแนะ	85
บรรณานุกรม	89
ภาคผนวก	91